

Omroep Zender Museum

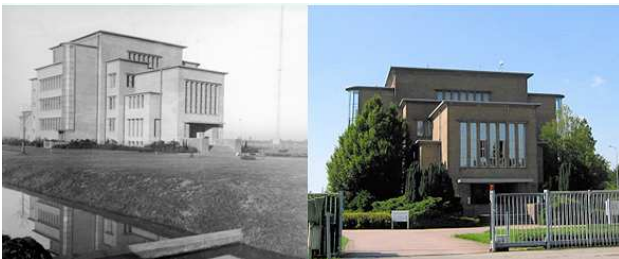
Opgericht augustus 2005

NIEUWSBRIEF nr. 13 december 2010

Vrienden van het Omroep Zender Museum, hier ligt het dertiende nummer van de Nieuwsbrief voor u. In deze Nieuwsbrief het verslag van activiteiten in de afgelopen maanden.

De historie van het zendgebouw in Lopik

Tijdens de 50ste dag voor de Radio Amateur op 6 november heeft het OZM een presentatie verzorgd onder de titel "Lopik Radio toen en nu".

Toen en nu

Hierbij kwam het wel en wee van het zendercomplex Lopik ter sprake van de jaren dertig tot nu. Het praatje werd geïllustreerd door tientallen foto's en twee filmpjes.

De vooruitgang van de techniek werd duidelijk gemaakt door de verschillen in de eerste, tweede en derde generatie zenders. Zo heeft de eerste zender eindbuizen met een gloeidraadvermogen van 6,8 kW, de generatie zenders uit 1965 doet het met 2,0 kW per eindbuis en de huidige zenders, die al weer bijna 20 jaar in gebruik zijn, werken zonder buizen.

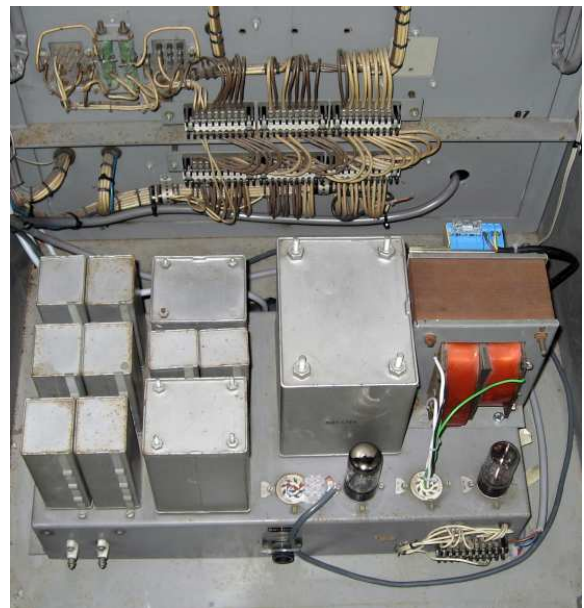

Vermogen gloeidraad 6,8 kW

De lezing van een uur werd bezocht door zo'n 130 mensen. Het publiek was zeer geïnteresseerd, na afloop werden er een kwartier lang vragen gesteld. Er waren 2740 betalende bezoekers op de beurs die werd gehouden in de Americahal in Apeldoorn.

De Philips FM zender

De oudste zender in het Omroep Zender Museum is een Philips FM zender uit 1956. In Nieuwsbrief 11 is gemeld dat de stuurtrap van deze zender werkt, toen nog met een regelbare laboratorium voeding. Nu is deze zender uitgerust met een voeding die is opgebouwd uit originele onderdelen elders uit de zender. De voeding die oorspronkelijk zorgde voor de stuurtrap is er niet meer. De scherm-roostervoeding van de eindtrap is aangepast om de stuurtrap te voeden. Er wordt gebruik gemaakt van de gelijkrichterbuis GZ34. Op de meters op het front van de zender kan de spanning en stroom worden afgelezen.

De 250V voeding

Als laatste willen we de Wattmeter van deze zender het vermogen van de stuurtrap laten aanwijzen.

Website

Het zal de regelmatige bezoeker van de OZM website niet zijn ontgaan. De website is totaal vernieuwd! In de nacht van donderdag 4 op vrijdag 5 november 2010 is de nieuwe website live gegaan. Na bijna 5 jaar is het gebruikte Joomla systeem opgewaardeerd en tegelijkertijd is het uiterlijk opgefrist. Hiervoor moest wel vrijwel de gehele website opnieuw gebouwd worden.

Onze webmaster heeft er menig slapeloze nacht van gehad, maar het resultaat mag er zijn.

De nieuwe website

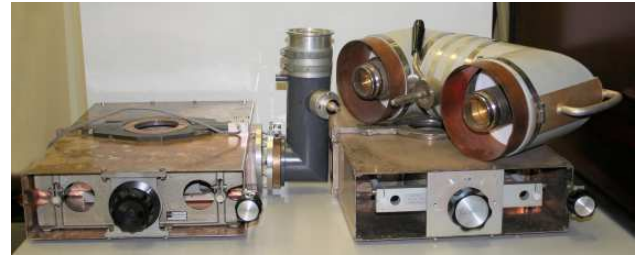
De website wordt nog steeds goed bezocht. Inmiddels zijn er ruim 213 duizend bezoeker geteld. Een volgende actie is groot onderhoud aan onze database waarna er vele apparaten op de website kunnen worden toegevoegd.

Ontvangen donaties

Sinds september hebben we weer aardig wat donaties ontvangen. De regio Smilde van KPN BCS heeft “zolderopruiming” gehouden en het resultaat was een schenking aan het OZM van: Een Electronic Multimeter, een HF oscillograaf (0-5MHz) fabrikaat Philips, 6 stuks zendbuizen, 6 paneelmeters, een 6 1/8” U-link, 2 klystron kamers, een HF uitkoppeling, een snoervoltmeter en tenslotte een 500V Megger in lederen tas.

Aanwinst meetapparaten

Klystron kamers en een flinke U-link

Verder kregen we van dhr. Mulder een unieke handgeschreven cursus uit 1946 betreffende de middengolfzender die destijds in Lopik operationeel was en van dhr. Prummel een R&S reflektometer ZPD. Tot slot schonk dhr. Voorn enkele unieke boekjes uit 1929, een Metravo universeelmeter in lederen tas en een zend/ontvanger.

Alle gevers nogmaals hartelijk dank!

In de schijnwerper:

De Lopikse zenders

In oktober was het 70 jaar geleden dat de eerste zender in Lopik in gebruik werd genomen. Op 28 oktober ging de zender uitzenden op 415m golflengte. De andere zender op 301m golflengte was nog niet gereed. Daarom gingen de technici tussen 28 oktober en 12 november de Jaarsveldse zender “verbouwen op de 301 m golf”.

Op bladzij 3 van deze Nieuwsbrief staat het complete artikel uit het Vaderland van 12 oktober 1940.

Vergeet niet dat het toen oorlogstijd was.

De bezetter verordonneerde dat Nozema werd opgeheven en de bezittingen aan PTT moesten worden overgedragen. Motivatie om de installaties goed te laten draaien was er toen niet. Begin 1941 waren de zenders maanden buiten dienst door storingen aan de kwikdampgelijkrichters. In het krantenbericht in het Vaderland van 21 januari 1941 is een en ander wat cryptisch omschreven:

STORING OMROEPZENDERS TE LOPIK.
 De tengevolge van de nieuwe regeling inzake den radio-omroep door den P.T.T.-dienst in bedrijf overgenomen nieuwe zenders te Lopik bleken bij het gebruik nog gebreken te bezitten, welke geleid hebben tot ernstige storing in de uitzendingen.
 De zenders zijn voor verbetering buiten gebruik gesteld. Men verwacht dat het herstel geruimen tijd zal duren. Inmiddels is de hulpzender te Jaarsveld weder van de 300 m op de 415 m golf overgebracht.
 Pogingen worden aangewend om zoo spoedig mogelijk de beschikking over nog een zender te verkrijgen voor de uitzending van het 2e programma.

Gemeenid Nieuws

Het nieuwe zendercomplex te Lopik

De zender voor 415 m wordt eerlang in gebruik genomen

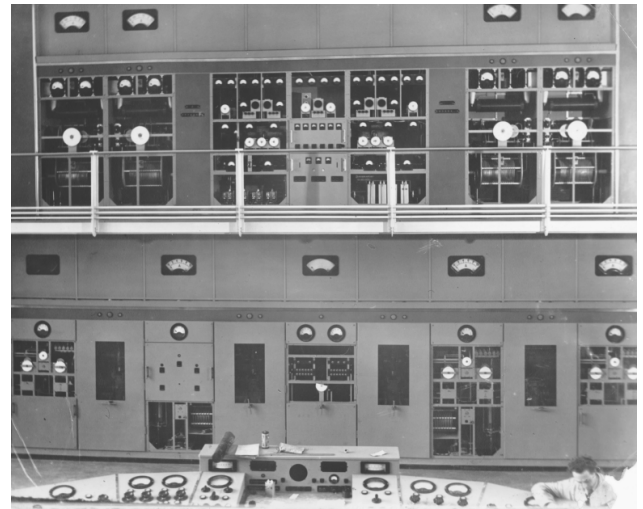
Met betrekking tot het nieuwe zendercomplex te Lopik meldt de Radio-Bode het volgende:

Daar, aan de boorden van de Lek, vlak bij IJsselstein, is het zendergebouw opgericht, waarin zich thans twee gloednieuwe zendinstallaties bevinden: Eén voor een golflengte van 415 m en één voor een golflengte van 301 m. Deze laatste zender is nog niet klaar, zoodat wij dien even buiten beschouwing laten. De zender voor 415 m is wél gereed. Behalve deze staat er in het naburige Jaarsveld een derde zender: voor de 415 m golf; dat is de zender, waarmede wij tot dusver hebben uitgezonden. Het is een zeer zwakke zender, die nochtans zóó goed in Nederland — en ver er buiten — werd gehoord, dat men mocht zeggen, dat de vochtige kleibodem van de landerijen ter weerszijden van de Lek-oevera bij uitstek geschikt was voor de plaatsing er op van een zendstation. De gesteldheid van den bodem waarover de radiogolven van een zendstation haar eersten aanloop nemen, is nl. van de grootste betekenis voor den voorspoed van de verdere reis dier golven. De tot dusver met Jaarsveld opgedane ervaring heeft gespannen verwachtingen gewekt nopens de goede werking van Lopik. Waar deze zender zeer belangrijk krachtiger uitstraalt dan die van het oude Jaarsveld, kunnen de luisteraars zich voorbereiden op een veel krachtiger ontvangst. Bij de beoordeeling daarvan moeten de luisteraars, die voorzien zijn van een toestel met automatisch werkenden volume-regelaar zich straks er voor hoeden, dat zij zich door de werking van dit apparaat van de wijs laten brengen.

In de programmabladen zal later om der wille van de traditie die zich gevormd heeft om den naam Hilversum, over Lopik (415) gesproken worden als over Hilversum I en straks over Lopik (301) als over Hilversum II. Aangezien men een zender die gloednieuw is niet aanstonds in ononderbroken bedrijf kan nemen, is het gebruiksschema voor een veertien-daagschen proeftijd aldus vastgesteld: Van 14—28 October werkt de nieuwe zendreus gedeeltelijk „in twee ploegen” met den Jaarsveld-zender. Zoo zal nu eens van 8 tot 12, des morgens Lopik en van 12—21 uur Jaarsveld werken, dan weer omgekeerd.

Met ingang van 28 October a.s. zal de nieuwe Lopikzender den geheelen dienst overnemen. Tusschen 28 October en 12 November zullen de technici den tijd gebruiken om den Jaarsveld-zender te verbouwen op de 301 m golf.

Men raadt het al waarvoor deze maatregel dient: teneinde straks op dezelfde wijze als reserve te kunnen dienen voor den nieuwen Lopikzender op de 301 m golf. Van Zondag 10 Nov af kan derhalve worden uitgezonden op de 415 en op de 301 m golf. Het laat zich aanzien, dat de tweede Nozema-zender (301 m) op 10 November a.s. in bedrijf gesteld zal kunnen worden. Is dit niet het geval, dan kan er toch op de 301 m worden uitgezonden over het dan verbouwde Jaarsveld. Dat beteekent dus, dat in afwijking van het in Radiobode No. 38 gepubliceerde, de omroepverenigingen er rekening mee moeten houden, dat het uitzendschema, zooals dat in die Radiobode voorkwam, op Zondag 10 November a.s. ingaat. Het „Nederlandsch programma” moet dus tot dien datum worden opgeschort. Ten slotte moet er nog op worden gewezen dat reeds van nu af het Jaarsveldprogramma tusschen: 8 uur 30 en 12 uur des morgens zal kunnen uitvallen ten behoeve van elektrische metingen aan den grooten zender. Hiervan zal tijdig in omroep en dagbladers worden kennisgegeven. Zouden de komende dagen dus eenig ongerief voor de luisteraars meebrengen doordat zij Jaarsveld missen, laat men bedenken: per aspera ad astra; langs hobbelige wegen bereikt men de sterren.

De zender is bijna gereed (foto archief OZM)

Bezoekers

Nu het jaar bijna om is, wordt het tijd om terug te blikken. Het aantal bezoekers aan het Omroep Zender Museum in 2010 zal uitkomen op zo'n 240. Dit is aanmerkelijk meer dan in 2009 toen we 170 bezoekers welkom mochten heten. Voor heel 2011 kunnen bezoekers zich nu al via de website aanmelden. De eerste aanvragen zijn al weer binnen.

Nieuwsbrief Stichting Omroep Zender Museum
Redactie Rein Simonse en Peter Hogendonk
Met bijdragen van: Rein Simonse.
Foto's Rein Simonse

Wilt u reageren?
Mail naar nieuwsbrief@omroepzendermuseum.nl

Website: www.omroepzendermuseum.nl

Disclaimer: zie website OZM